

Richenza

PRACOVNÍ LISTY K FILMU

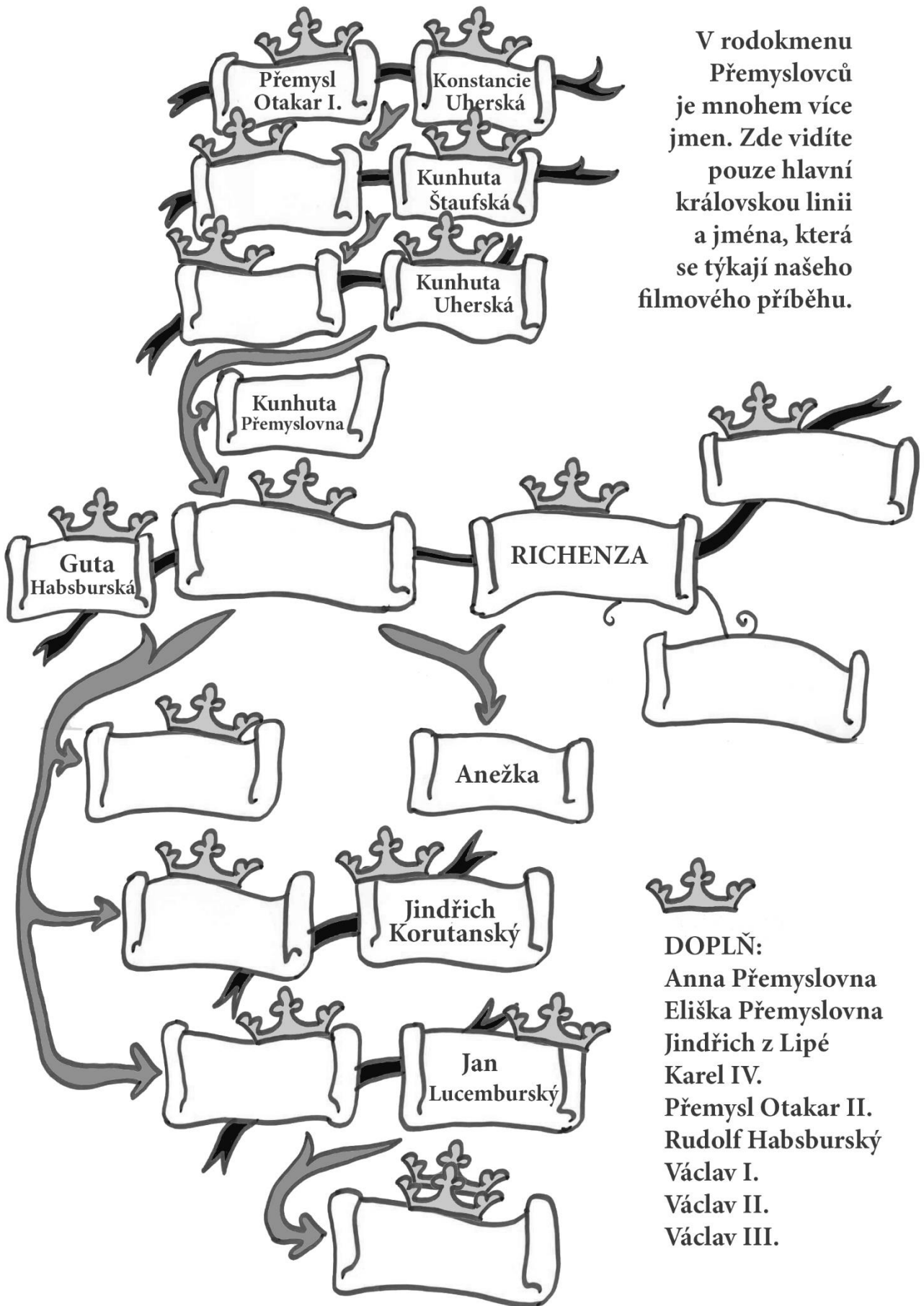
Děj se věnuje životnímu období královny Richenzy (Elišky Rejčky) v letech 1303 až 1310. Zahrnuje její život s králem Václavem II., krátké manželství s Rudolfem Habsburským a složitý vztah s Jindřichem z Lipé. Ve filmu uvidíte Elišku Přemyslovnu, Václava III. a další historické postavy. Řešení úkolů najdete na poslední, šesté straně tohoto dokumentu.

ilm Richenza vznikl ve spolupráci s odborníky na počátek 14. století, historiky a reenaktory, kteří se věnují rekonstrukci historických období.

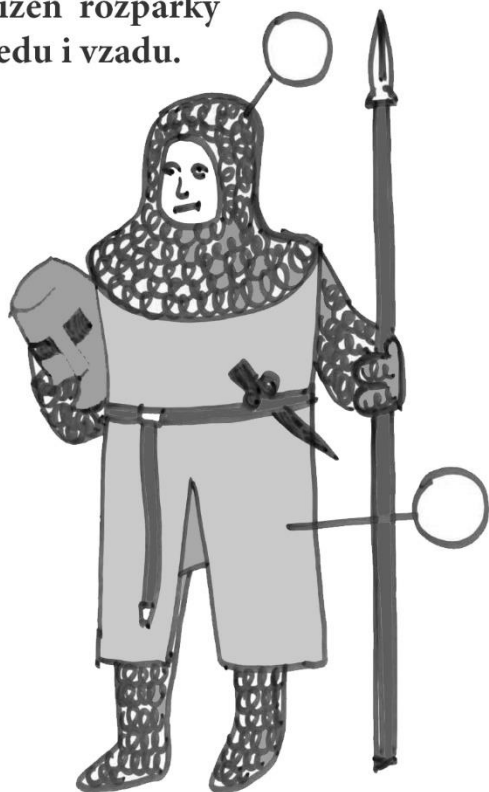
Film i pracovní listy podléhají autorským právům. Děkujeme, že je respektujete. Platby: www.joy-joy.cz Dokument má 6 stran. © joy-joy, z. s., 2021

V rodokmenu Přemyslovců je mnohem více jmen. Zde vidíte pouze hlavní královskou linii a jména, která se týkají našeho filmového příběhu.

DOPLŇ:
 Anna Přemyslovna
 Eliška Přemyslovna
 Jindřich z Lipé
 Karel IV.
 Přemysl Otakar II.
 Rudolf Habsburský
 Václav I.
 Václav II.
 Václav III.

Jezdecký oděv byl pořízen rozparky vpředu i vzadu.

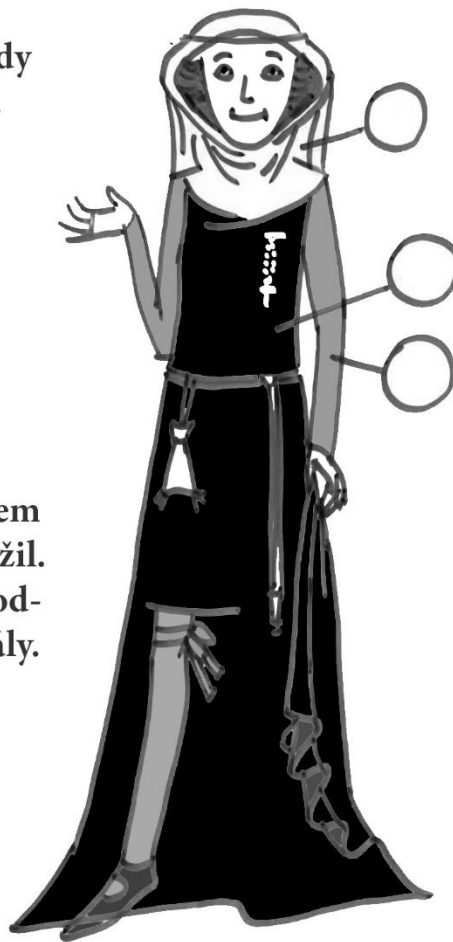

CO SE NOSILO?

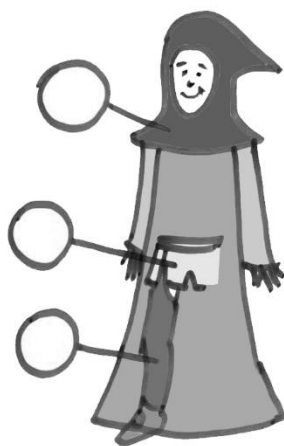
1. Na obrázku najdi:

kopí, tašvice, kápě, bruchy, varkoč, růženec, účes „beraní rohy“, dýka, kroužková zbroj, přilbice, závoj, nohavice, svrchní šaty „surcotte“

Móda tehdy podléhala trendům stejně rychle jako v dnešní době

Kápě sloužila jako běžná pokrývka hlavy. Počátkem 14. století měla krátký cíp, který se časem prodloužil. Oděvy měly několik vrstev a byly vyrobeny z přírodních materiálů, které v létě chladily a v zimě hřály.

Historický brokát byl těžká látka protkávaná kovovými vlákny, třeba zlatem. Byl tak drahý, že i urození lidé ho nosili jen při významných událostech. Ve filmu ho uvidíte často, protože jde o členy královské rodiny.

2. Do kroužků zapiš, z jakého materiálu byl oděv vyroben:

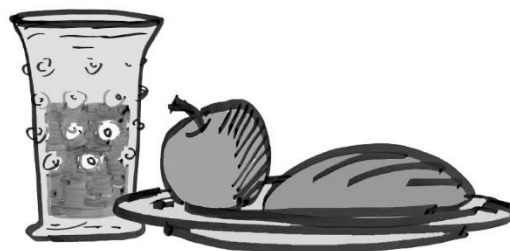
- 1 - vlna
- 2 - hedvábí
- 3 - plátno
- 4 - železo
- 5 - brokát

Modrá a červená byly vzácné barvy, nosili je pouze urození lidé. Běžnější byly odstíny zelené a hnědé. Čím bohatší byl majitel oděvu, tím byly barvy zářivější.

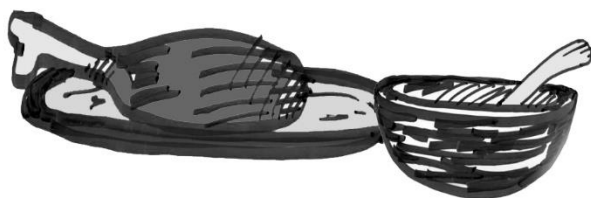
POZVI KRÁLOVNU RICHENZU NA SNÍDANI

kvašená šťáva z hroznů
jablečný závin
kukuřičná placka s medem
jáhlová kaše s medem a ořechy

ke kaši dostane lžíci

POZVI JINDŘICHA Z LIPÉ NA OBĚD

pivo
zelná polévka
dýňová polévka
bramborák a maso
jahodový koláč

POZVI KARLA IV. NA VEČEŘI

červené víno
rajčatový salát s okurkou a sýrem
žitný chléb s pomazánkou z lososa

na salát dostane vidličku

na polévku dostane lžíci a
na maso nůž

škrtni všechno, čím bys nemohl panstvo na středověkém dvoře pohostit

RICHENZA

je dcerou polského krále a ..... princezny.
Stala se druhou ženou českého krále .....
Ten měl z prvního manželství děti: .....,
..... a ....., které se objeví
v našem filmu. Po jeho smrti se Richenza vdala za
....., který však brzy zemřel a poté musela
uprchnout z Prahy. Nějaký čas žila v .....,
kde se po několika letech opět setkala s Jinřichem
z Lipé a spolu přesídlili do ....., kde jsou
oba pochováni.

HRADECKÁ KRÁLOVNA

Čeští králové věnovali svým manželkám města, aby
v nich mohly žít, až oni zemřou. Města odváděla
svým královnám daně a posílala dary. Richenza
získala od Václava kromě dalších měst také Hradec,
dnes zvaný Králové (královnin). Podle tohoto města
se Richenza nazývá také Hradecká královna.

OSTRVE

německy ronne, používal ve svém erbu rod.....
Nejčastěji se zobrazovaly černé ve zlatém poli. Ostrve
se ve středověku používaly v boji jako .....

obr. Zbraslavská kronika

JINDŘICH Z LIPÉ

patřil k nejvýznamnějším představitelům svého rodu. Proslavil se v bitvách, ale
známý je především svým vztahem ke královně Richenze. Jejich společný život
byl v té době skandální - ona královna vdova, on nižšího postavení, ženatý.
Přesto žili jako partneři na svém brněnském dvoře v lásce až do smrti.

PRAŽSKÝ GROŠ

Velká naleziště stříbra byla objevena v .....
(město) za vlády krále ..... Město od té doby
přitahovalo pozornost sousedních panovníků, kteří se
chtěli stříbra zmocnit. V roce 1300 se začaly razit groše,
velké stříbrné mince, kterými se platilo po celé Evropě.

FILM RICHENZA:

HISTORICKÝ, BIOGRAFICKÝ

Příběh se drží všech dostupných, historicky doložených dat a faktů. Autorsky zpracováno bylo jen to, co nelze vyčíst z dobových pramenů.

AUTENTICKÝ

Dobovost je maximální a v české kinematografii nemá obdoby. Oblečení, hudba, jídlo, dvorské chování. Na vše dohlíželi odborníci. Nespřesnosti však najdete také, například se natáčelo v lokacích postavených v gotickém slohu, který se tehdy v Čechách začal teprve prosazovat.

NÍZKONÁKLADOVÝ

Náklady na výrobu jednoho filmu se běžně pohybují v řádech miliónů nebo dokonce miliard. My jsme to zvládli za zlomek této ceny, a to díky úžasnému týmu dvě stě lidí, kteří na filmu pracovali zcela bez honoráře, ve svém volném čase. Úplně bez financí by však film vzniknout nemohl, sponzoři jsou uvedeni v závěrečných titulcích, někteří si ve filmu i zahráli.

AMATÉRSKÝ

Většina herců jsou reenaktoři a larpeři, žádní profesionálové. Ve filmu je to často znát a film se díky tomu pohybuje na hranici hraného dokumentu. Kameru, střih, zvuk a obecně technické práce však zajistilo profesionální studio.

PRACOVNÍ LISTY - POSTUP:

Pro pochopení historického pozadí příběhu je vhodné nejprve diváky s tímto obdobím seznámit a vyplnit co nejvíc informací v pracovních listech. Zbytek lze doplnit a zkontrolovat po zhlédnutí filmu.

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI

Rodokmen: Václav I. + Kunhuta Štaufská, Přemysl Otakar II + Kunhuta Uherská, Václav II. + Richenza + Rudolf Habsburský + Jindřich z Lipé (nebyli manželé), Václav III. (zemřel, aniž by se stačil oženit), Anna Přemyslovna + J. Korutanský, Eliška Přemyslovna + Jan Lucemburský, Karel IV. (jejich syn)

Co se nosilo: 1. úkol: OZBROJENEC- kroužková zbroj, varkoč (vlněný přehoz přes zbroj v erbovních barvách), kopí, dýka, přílbice. UROZENÁ PANÍ - účes „beraní rohy“ (velmi módní), závoj, svrchní šaty „surcotte“, tašvice (středověká kabelka, nosila se zavěšená na pásku), růženec (nosil se připevněný špendlíkem na šatech), nohavice, CHLAPEC -kápě (límeč s kapucí a krátkým cípem), bruchy (dnešní trenky, zavazovaly se tkanicí v pase), nohavice (pánské se šňůrkou přivazovaly ke tkanici bruch), svrchní šaty „surcotte“

2. úkol: OZBROJENEC - zbroj - železo, varkoč - vlna (nejbohatší muži mohli mít i brokát), UROZENÁ PANÍ - závoj -hedvábí, svrchní šaty - vlna, hedvábí nebo brokát (podle příležitosti a postavení dámy), spodní šaty - hedvábí nebo plátno, CHLAPEC - kápě - vlna, hedvábí nebo brokát (podle příležitosti a urozenosti dítěte), bruchy - plátno, nohavice - vlna

Jídlo: škrnout potraviny, pocházející z Ameriky, která byla objevena až 300 let poté): kukuřičná placka, dýňová polévka, bramborák, rajčatový salát s okurkou, škrtnout vidličku, která se tehdy ještě nepoužívala (jedlo se lžící nebo rukou, krájelo se ostrým nožem)

Richenza: švédské, Václava II., Annu, Elišku a Václava, Rudolfa Habsburského, Hradci (Králové), Brna, Ostrve: Ronovců, žebříky při zdolávání hradeb, Pražský groš: v Kutné Hoře, Václava II.